

בעזהשי"ת

גלי מסכתא

הוכן ע"י ת"ח א' מיקירי ירושלים והופץ על ידי כולל עיון הדף
עיקר כללי מסקנת הסוגיות [ומקורות]
מיועד לאלו שלמדו הסוגיא לתועלת חזרה מקוצרת ושינון

מסכת עבודה זרה

כללים לשימוש

[] = מקור או טעם הדבר
() = הוספת פרט או תוספת ביאור
להל' = להלכה (כמובן לא למעשה)
מדאורייתא = מדאורייתא
לרש"י = שיטת רש"י כשתוס' חולקין - עי' בספר סיכומי גפ"ת את שיטת תוס' (וגם לעיקרי החידושים שבתוס')

בפעם הראשונה כדאי לדקדק מאד בדברי הסיכום כדי לתפוס מלא המובן לאור מה שלמדת בפנים הגמרא, ואח"כ לחזור בקלות הרבה פעמים שיהיו מחודדין בפיה.

נא להכניס השמטות החשובות בעיניך
נא להעיר הערות

©

כל הזכויות שמורות
תש"ס

כתובת להערות :

גפ"ת, רח' חזון איש 36
פעיה"ק ירושלים תובב"א
טל: 571-2016 (02)

פ"ד רבי ישמעאל

גמ' מט: - נא:

אבנים בצד מרקוליס:

נראות כנפלו ממנו אסורות - לרש"י תוך ד"א בלי הפסק

לר' ישמעאל בב' תפיסות (תל מפסיק) ג' זו בצד זו אסורות [עושין מרקוליס קטן בצד גדול]

וחכמים חולקים [אין עושין]

תקרובת ע"ז אין לה ביטול [זבחי מתים - כמת]

רק תקרובת כעין פנים, רב - או משתברת נאסרת (ויש חולקים)

ע"ז בבצירת ענבים ושבלים הוי כעין זביחה המשתברת ונאסר

עבודת פנים אפי' שלא כדרכה חייב [גמ' סנהדרין - זובח לאלהים יחרם, ולא יזבחו ע"ז... לשעירים],

ר' יוחנן - חוץ משחט מחוסר אבר [בלתי לה' - כעין פנים]

דרכה בקשקוש מקל - רב - שבר מקל חייב ונאסרת, זרק פטור [בעי כעין זביחה וזריקה משתברת],

ותנאי חולקים

שחט חגב - ר"י מחייב וחכמים פוטרים

[מח' אי אמרינן כעין זביחה, לכו"ע בעי כעין פנים (חיה ועוף ובהמה) ומח' בצוארו כבהמה]

אוקומי אילנא מותר בשביעית, ובחז"ל סכין שמן אבל לא מתליעין או מזהמין (קושר זבל) [טירחא]

אבני מרקוליס נאסרות משום ע"ז עצמה

לר"נ חוץ מהאחרון למ"ד עד שתעבד, ורב אשי חולק - כ"א תקרובת לעצמה ולחברתה

הקדיש בשעת היתר במות והקריב בשעת איסור, עובר בעשה [אשר הם זובחים (שהתרת) על פני

השדה (כע"ז)] ול"ת [ולא יזבחו] ולא בכרת [זאת להם - ולא אחרת]

רש"י נ. - נ:

כעין פנים - לרש"י - כל מיני מאכל

משקין נטיעות בתוספת שביעית - לרש"י ל' יום דרבנן ולא גזור

גמ' נא: - נג.

דבר שאינו נוי בראשו (רש"י - של מרקוליס) מותר [עץ ואבן אשר עמהם דומיא דכסף וזהב עליהם]

לפנים מן הקלקלין (קלעים) - מצא מים ומלח (רש"י - כעין פנים) אסור [תקרובת]

בחוץ - רק דבר נוי [לרש"י - אשר עמהם]

חוץ מפעור ומרקוליס [לרש"י - לא מפסיק דלא שייך צניעות]

אסור ליהנות בטובת כומרים (רש"י - לתת שכר) מגינה או מרחץ דע"ז, וב' לשונות באביי בשל שותפות,

ומותר בטובת עובדיה

ר' ישמעאל - ע"ז דגוי אסורה משתיעבד [יורשים אותם את אלהיהם - היקש למשמשים] אשר עבדו שם

הגוים]], [דישראל מיד [ארור האיש אשר יעשה וכו' תועבת ה'], וספק במשמשים

ר"ע (משנתנו) - דגוי מיד [פסילי אלהיהם - משפסלו], [דישראל משתיעבד] [ושם בסתר - שיעשה

דברים בסתר] וכן משמשים

גוי מבטל [פסילי - שפוסל, ולקחת לך] שלו, דחבירו, חלקו בשותף ישראל [ישראל פלח אדעתא

דנפשיה]

ע"ז דישראל גונז [ושם בסתר, לא תטע וכו' אצל מזבח - כמזבח]

ספק אם חזרה טומאה ישנה בטומאה דרבנן, דע"ז

ביטל מטהר ע"ז, כלים (לרש"י - משמשים), וספק בתקרובת של אוכלין

כלים ששימשו בבית חונו (לש"ש) אסורים בביהמ"ק [קנסו ככהנים]

ביטול ע"ז מהני למשמשיה ולא להיפך

רש"י נב:

ובאו בה פריצים וחללוה - ממילא קונים בהפקירא וכשנשתמשו לע"ז נאסרו

גמ' נג. - נה.

ביטול: קטע ראש אונה, חוטמה, אצבעה, פחסה (מיעכה) בפניה, הניחיה בשעת שלום, לרבי מכרה לצורף או ישראל או משכנה, וחכמים חולקים - ומח' רב ור' יוחנן אם מודו לצורף ישראל, ולא במבזה [הדר פלח], לזה עליה, נפלה מפולת, גנבוה, הלך למדה"י ויחזור ישראל שזקף לבינה להשתחואה וגוי השתחואה אסרה [ואשריהם תשרפון באש - הגם דזה ירושתנו, אבל בעגל גלו דעתם דניחא וגוים שליחותיהו עבדי] מו. - וספק בזקף ביצה [לא מינכרא זקיפתה] בימוסאות לשעה שהמלך עובר מותר [מלך הולך בדרך אחרת] בימוס שנפגם - רב ושמואל - אסור [לא איכפת], ר' יוחנן ור"ל - מותר [מביא אחר] מזבח (אבנים הרבה) עד שינתן רובו [כאבני גיר מנופצות - לא יקומון] אנסוהו להשתחוות לבהמתו - רבא - בפרהסיא נאסרה [ולא תחללו את שם קדשי] ולא בצנעא [וחי בהם] ניסך יין (מעשה) על בהמת חברו - לע"ז אחר מותרת [רש"י - בע"ח משמשים לא מיתסרי], לה נאסרה [גזירת חזקיה על כלים דאחז] חפר בורות וכו' לע"ז אוסרת הקרקע

בהמה חליפי ע"ז אסורה ומח' ר' ישמעאל בר"י ורבנן אי חליפי חליפין אסורה [והיית חרם - שמהיה ממנו - כמוהו] או מותרת [הוא]

שביעית תופסת דמיה [קדש - כקדשים] ואינה יוצאת לחולין [תהיה - בהווייתה] ואחרון אחרון נתפס {יאבד העולם מפני השוטים? אלא עולם כמנהגו נוהג ושוטים שקלקלו עתידין ליתן את הדין, רשעים מטריחין ומחתימין אותי בעל כרחי; קל קנא - בעובדיה, בפחותה ממנו; חליים רעים בשליחותן ונאמנים בשבועתן, אשר חלק - החליקן בדברים לטורדן מן העולם}

רש"י נד:

דמי ערלה אסור בהנאה מדרבנן חוץ מקדושי אשה

גמ' נה. - נו:

יין נסך: משנה ראשונה - משירד לבור (לרש"י - ונגע) (לרש"י - ובגת מותר בשתיה) משנה אחרונה - רב הונא - משהתחיל לימשך (לרש"י - למטה בגת (פינה הגרעינים)) לרבא - לרבנן משיקפה (צף החרצנים) בבור, לר"ע משישלה (רש"י - מן הבור) [כמעשר] עם גוי - בצירה למ"ר אסור [גרם טומאה לחולין שבא"י], למ"א מותר [מותר לגרום] דריכה למ"ר מותר [רש"י - כבר נטמא משדרך הגוי ואין מסייע לעבירה דגוי לא נצטווה] למ"א אסור [משתכר באיסור] א"כ ידיו כפויות [ברגל אינו ניסוך] עם ישראל שעושה בטומאה - בצירה אסור [גרם טומאה - רש"י - לטבולים לתרומה, רש"י כתי"י - סופו לשתותו טמא ואסור לסייעו] דריכה אסור [מסייע עוברי עבירה] נחתום שעושה בטומאה - אין לשין ועורכין עמו, אבל מוליכין עמו לפלטר (לרש"י - אופה) למ"ר יין שבגרגותני (סל בין צינור לבור) נאסר [נצוק חיבור, יין בבור מלא נגע]

רש"י נה:

יין בגומא באמצע הגיגית - לרש"י הוי המשכה

גמ' נז. - נט:

שלא בכוונה:

- (1) מגע גוי בלי כוונת ניסוך - ת"ק - ימכר (אא"כ שכשך), ר' נתן - ביד אסור ברגל מותר, ר"ש - מותר בשתיה כסבור שהוא שמן - ברייתא - ימכר, כחו (הוריק) מותר (רש"י - בשתיה) מגע שלא בכוונה לרב אסור בשתיה - לגי' שלנו ולרש"י - במגע ע"י דבר אחר
- (2) רב - תינוק אסור בשתיה, לשמואל מותר
- (3) שיכשך או טעם אסור בהנאה

עבדים שמלו ולא טבלו - ב' לשונות אם רוקן ומדרסן בשוק טהור [לרש"י - לא שכיחא לא גזרו] מלו וטבלו - רב - אין עושים יי"נ, שמואל - עושים עד שתשקע ע"ז (י"ב חודש)

בני שפחות שמלו ולא טבלו - גדולים עושים יי"נ ולא קטנים שאינם יודעים בטיב ע"ז

מזגו גוי אסור (לרש"י - בשתיה), לכתחלה לא יביא ענבים לגת [לך לך נזירא]

נסך שלא בפני ע"ז - ת"ק - אסור בהנאה

ר"י בן בבא ור"י בן בתירא - מותר בהנאה [נסך רק בפני ע"ז, לא כל הימנך לאסור ייני]

רב אשי - ישלם נזקו [רש"י - לא כל הימנך]

רש"י נח. - נט.

החזרת יין המשוכשך לחבית ע"י גוי - למשמעות רש"י - לכו"ע אסור דחשיב כמגע

למשמעות רש"י - הרקה מותר בהנאה (אלא חוששין שמא נגע)

לרש"י זריקה ליין מקרוב אסור בכחו

גמ' נט: - ס:

מנח ידו אנקב צר - ר"פ כר"י - צדדין לאו חיבור ורק להדי/מעל הנקב אסור לת"ק (רש"י להל') - הכל אסור (רש"י - בשתיה)

מערה אסור (רש"י - בהנאה) [רש"י - כחו]

מקרקש אסור [ל"ק דרש"י - במליאה דלמא נגע, ל"ב - כחו בכוונה ואסור בשתיה]

חוץ מנושא כלי פתוח חסר [רש"י - כחו שלא בכוונה דלא ניחא (מישתפיד)]

לרב אשי - אפי' נוד קשור [אין דרך ניסוך] (ור"פ חולק)

גת במכש - לרב פפי שרי, לרב אשי אסור - לל"ק מח' רק בכח כחו, לל"ב רק בכחו

חיבוק סדק לאורכה מותר בהנאה [רש"י - אין שכשוך (משא"כ בנוגע בקנה)]

לרחבה מותר בשתיה [כלבינה]

נגע בגת - בעי הדחה, בטופח להטפיח - אף ניגוב

רש"י נט:

תחב או הוציא ברז מחבית אוסר הכל בשתיה [שכשך בו]

גמ' ס: - סא:

מלוה גוי בצד יין אפותיקי אוסר [רש"י - לא ירא מליגע]

נפל לבור ועלה חי אוסר [כיום איד]

עלה מת, מדדו בקנה, טיפח (רש"י - בידו [אין דרך ניסוך]) על רתיחות ימכר

לר"ש ישתה (דלא כהל')

זרק לבור מותר, מיניה ומיניה (לרש"י - זריקה מקרוב) אסור [לרש"י - דלמא נגע] אא"כ זרק בחמתו

יין כשר של גוי ברשותו (לרש"י - בכתב "התקבלתי זוזי" ואפי' בלי מפתח וחותרם ביד ישראל):

פתוח לרה"ר, לאשפה, לחלון או דקל (רש"י - של ישראל) (ומח' בלי פירות) או ישראל גר בחצר מותר

[לרש"י - ירא ליגע] חוץ מיין משכון

בעיר שכולה עכו"ם עם דלתים ובריח אסור אא"כ שומר נכנס ויוצא, לרש"י - או מפתח וחותם בידו, ומח' ת"ק ור"ש ב"א במסר לגוי אחר שאינו אריסיה [אי חיישינן לגומלין]

יין ישראל בחצר של גוי - ישראל גר בחצר מותר בלי מפתח וחותם, גר בחצר אחרת - ת"ק - בעי מפתח וחותם [לרש"י - מירתת שירגיש שמזייף], חכמים - בעי שומר או שיבא ממונה בלי קביעות

גוי ביני דני - אי נתפס עליו כגנב (אימת שופטים עליו) מותר בשתיה

רש"י סא:

להל' - אסור בהנאה: בכוונה ע"י דבר אחר, כחו בחיבורין מותר בהנאה: מגע שלא הכיר שהוא יין, נפל, מתכוין לדבר אחר מותר בשתיה: כחו בחיבורין שלא הכיר שהוא יין, שלא בחיבורין אפי' נתכוין